

Fædrelandsvennen

4601 KRISTIANSAND S.
Pol. tendens: Uavh. liberal.
(Se baksiden!)

27. OKT. 1984

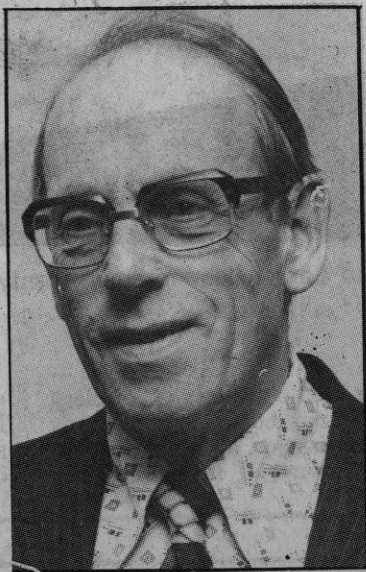
12-07-022

50 år siden Oxford-bevegelsen kom til Norge:

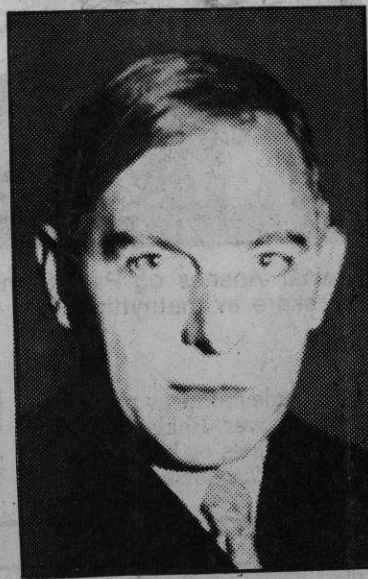
Da Ronald Fangen lot pjoltereren stå

Av
ALF KJETIL IGLAND

KRISTIANSAND: Da forfatteren Ronald Fangen skulle på Oxford-bevegelsens første husmøte her i landet, høsten 1934, var han så skeptisk på forhånd at han tok med «en bunke nye bøker som jeg skulle anmelde, pluss to flasker whisky. Det kunne komme til å virke velgjørende å få en passiar med et fornuftig menneske over en stille pjolter, hvis stemningen skulle bli for tungetale-risk.»

T. Chr. Due-Tønnessen: Gruppene spesielt verdifulle.

Ronald Fangen var skeptisk, men ble overbevist.

Aslaug Brøvig: MRA er en åndsimpuls.

Men Fangen fikk ikke bruk for bøker eller whiskyflasker. Han ble i likhet med så mange andre av de innbudte til dette berømte møtet på Høsbjør hotell ved Hamar fascinerert av det budskapet han møtte hos den amerikanske, lutherske presten Frank Buchman. Stortingspresident C. J. Hambro var blant de tilstedeværende, det samme var en lang rekke av landets intellektuelle, kunstnere, forretningsmenn og annen «dannet elite».

Møtet ble opptakten til en av de livligste epoker i nyere norsk åndsliv, for Oxford-bevegelsen tente mennesker, både tilhengere og motstandere. Den samlet store skarer til sine møter.

Oxford-gruppen er snarere undervurdert enn overvurdert, sier forfatteren Carl Fredrik Engelstad til Fædrelandsvennen. I kveld skal han gi en vurdering av Oxford-gruppens «ringvirkninger i kulturlivet i 1930-årene, og trekke linjer til dagens situasjon». Møtet arrangeres av Moralsk Opprustning (MRA), som Buchman selv formulerte plattformen for i slutten av 1930-årene, tenkt som en videreføring av Oxford-bevegelsen. Men MRA har aldri engasjert så sterkt her i landet som Oxford-gruppen gjorde før og i årene etter krigen.

Visjon

Med denne gruppen kom en slags pågangsvilje inn i kristne kretser som før hadde levd en mer stille tilværelse, for eksempel i studentmiljøet. Den ble et svar på interesser og religiøst behov hos en rekke mennesker som hadde vært på letting. Oxford-bevegelsen hadde en visjon for tiden, verden og samfunnet. Fangens formulering «Kristen verdensrevolusjon» var et begrep

som tente i en tid da mange så at verden stod på avgrunnens rand, sier Engelstad, og nevner journalisten Fredrik Ramm som et eksempel i tillegg til Fangen.

Bevegelsen møtte sterk motstand fra menn som Einar Skavlan, Helge Krog og Ole Hallesby, om enn på noe ulike premisser. Det ble skrevet et skuespill om den, «På fruktene skal treet kjennes», og i et nordisk bokprosjekt gikk Krog i tillegg til Aksel Sandemose, svensken Wil-

helm Moberg, dansken ~~Andersen Nexø~~, for å ha nevnt noen få, til angrep på bevegelsen.

Bekjennelsen

Den politisk-radikale kultureliten noterte blant annet at bevegelsen hovedsakelig fikk feste i borgerlig miljø, mens Hallesby mente den var en «korsløs kristendom».

– Og det var en annen form for kristendom enn botsbenkens. Men jeg mener på fullt alvor at det ikke var en lettvinns form, sier Engelstad, som medgir at den fikk et motepreg og følgelig trakk til seg «mange marginalfenomener».

Bevegelsen, som syepte over en lang rekke land fra 1920-årene, la særlig vekt på bekjennelsen av synder, noe som til tider kunne utarte. Engelstad sier at det ble sagt mye dumt, men «mange av de tingene vi mennesker gjør, er liddelig dumme». Ideen var imidlertid at det fra plattformen skulle gis en skisse av bekjennelsen, mens den på et dypere plan skulle skje mellom to mennesker, understreker Engelstad.

Buchman la stor vekt på det han kalte «de fire absolutter»: Absolutt kjærlighet, sannhet, renhet, uselviskhet. Professor Sigmund Mowinckel, som sluttet seg til gruppen, skrev at «absoluttene» kommer «både først og sist i kristenlivet. Når vi ærlig stiller oss overfor dem, vekkes samvittigheten og synderkjennelsen.»

Skatten ned

Professor Carl Fr. Wisløff skriver i sin kirkehistorie at «man savnet det rette alvor i kallet til omvendelse». Wisløff mener likevel at bevegelsen kom «som en utløser og en hjelper» for mange. De sluttet seg til kirken og menigheten på hjemstedet sitt, gikk flittig til alters og skrifte.

Den meget konkrete syndsbekjennelsen førte blant annet til at skatt ble etterbetalt, skilsmisser avverget og fiender forsonet, heter det i ettertid. Fredrik Ramm hadde ellers store målsettinger for bevegelsen: «Løse arbeidsløshetsproblemet i Norge, hindre familietvister, fore-

bygge sinnssykdom og få skatteprosenten ned».

På Sørlandet

Oxford-gruppen kom til Sørlandet i form av noen manns møter på Skauen pensjonat i Høvåg. Det ble senere flyttet til Flekkerøy, der de stadig er årvisse. Egne kvinnemøter er også kommet til.

70–80 mennesker var samlet på Skauen i 1945, der blant andre Einar Lundby var med. Han var en meget kjent skikkelse i norsk kristenliv.

Psykiater T. Chr. Due-Tønnessen møtte bevegelsen året etter, i 1946. Han fant spesielt gruppe-sammenkomstene verdifulle. «Houseparties», som de ble kalt, var noe nytt den gang. Nå er husfelleskap på vei inn igjen i kirke og organisasjoner. Han påpeker også omsorgen som ble vist, og verdien av å drive sjelesorg for hverandre. I en tid med mye «vi gjør så godt vi kan» ble den enkelte provosert til å leve ut kristenlivet og prøve seg på de fire «absolutter».

Det ble lagt vekt på å dele praktiske problemer med hverandre. Det ble spurt, og svart på, spørsmål som: «Hvordan har du det med kona i dag, kollegene?» I forhold til bedehuset var dette i mye større grad gjensidig kommunikasjon i stedet for enveiskommunikasjon, er et av Due-Tønnessens inntrykk.

MRA

Hvilke spor kan vi se av bevegelsen i dag? Carl Fredrik Engelstad mener Kirkeakademiene er én frukt, videre at Oxford-bevegelsen kom til å bety mye for fremvoksteren av en kristen litteratur.

Engelstad, som er «skrekkslagen over dagens åndelige vakuum i det norske folk», tror at hvis noe av den ånd og vitalitet som preget Oxford-bevegelsen, fikk gjennombrudd i dag, ville det bety noe vesentlig.

Rent konkret er det Moralsk Opprustning som fører Oxford-bevegelsens idealer videre, men i hvor stor grad, vil det være delte meninger om. Filmer og annet materiell, og også repertoaret til

Sing-Out-korene, har et mer allmenn-religiøst preg.

Oxford-gruppene i Norge la stor vekt på omvendelsen og et personlig kristenliv. Gjennom MRA åpnet Buchman for samarbeid med andre religioner i forsoningens tjeneste. Det legges stor vekt på å løse de sosiale og moralske problemene i verden gjennom samtaler og kontakt. MRAs hovedsenter ligger i Caux i Sveits, der det holdes en lang rekke konferanser gjennom året.

Åndsimpuls

– For meg er Moralsk Opprustning en åndsimpuls som omfatter

hele menneskelivet, en impuls jeg skulle ønske ville vokse og bre seg, sier lærer Aslaug Brøvig i Kristiansand til Fædrelandsvennen. Hun ble grepet av Frank Buchmans ideer etter å ha lest en bok som ganske ung.

– Det som fascinerte meg, var at Gud har en plan med hvert menneskes liv. Fordi jeg allerede hadde en kristen tro, var jeg klar over det fra før. Det nye var at jeg kunne få praktisk hjelp til å finne den. Senere gikk det opp for meg at det var av like stor betydning at jeg i tillegg til å leve etter planen, kunne brukes til å fremme en liten del av den store plan Gud har med

27. OKT 1984